

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» ДЛЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ

Гасюк Н.В., Бойченко О.М., Іваницький І.О.

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Окреслені проблемні аспекти навчання дисципліни «Терапевтична стоматологія» англomовних студентів. Обґрунтовано необхідність пошуку нових методологічних підходів до проведення практичних занять із залученням стратегічних комунікацій, які забезпечують соціальну адаптацію студентів та якість практичних занять із дисципліни, а також створюють передумови оптимізації якості медичної освіти в цілому і стоматологічної зокрема.

Ключові слова: терапевтична стоматологія, англomовна форма навчання, студент.

Вступ. Основним завданням сучасної вищої медичної освіти в цілому та стоматологічної зокрема є надання студентам професійних теоретичних знань із можливістю опанування ними практичних навичок, що забезпечить високий рівень конкурентоспроможності випускників в Україні та за її межами [3].

Сучасна техногенна цивілізація ставить медичну освіту перед необхідністю переосмислення її провідних тенденцій, урахування новітніх розробок і наукових звершень. Відповідно, зростаюча потреба в спілкуванні та співпраці між різними країнами світу, сучасний швидкий розвиток інформаційних технологій вимагають суттєвих змін у підході до опанування обраної спеціальності іноземною мовою у вищих медичних навчальних закладах. У зв'язку з цим проблема підготовки фахівців медичних спеціальностей стала однією з найважливіших складових системи вищої освіти.

Викладання дисциплін англійською мовою передбачає розвиток мобільності як студентів, так і викладачів. У цьому процесі зафіксований і позитивний досвід, і низка проблемних питань, що потребують обговорення та вирішення [1; 4]. Розуміння проблеми, передбачення шляхів її розв'язання сприятиме оптимізації методики англomовного викладання, підтримці його якості на належному рівні. Ці положення спонукають викладачів на пошуки ефективних методів, спрямованих на підвищення якості мовної та термінологічної підготовки майбутніх фахівців під час практичних занять і в позаурочний час. Використання інформаційних стратегічних технологій розглядається багатьма вченими й методистами як ефективний засіб і метод навчання, який сприяє підвищенню мотивації студентів медичного профілю до навчання, дає можливість компенсувати брак аудиторного часу завдяки автономному використанню студентами їхнього дидактичного потенціалу, візуалізуючи реальні клінічні ситуації спілкування і таким чином формуючи комунікативну компетентність, зокрема такий її компонент, як стратегічна компетенція.

Деякі певною мірою специфічні проблеми викладання стоматологічних дисциплін на клінічних кафедрах і проведення повноцінних практичних занять виникають через те, що багато студентів-іноземців не володіють навичками спілкування з пацієнтами українською мовою. Труднощі спілкування з пацієнтами значно ускладнюють, а іноді навіть унеможливають проведення суб'єктивних методів обстеження і написання реальної історії хвороби.

З іншого боку, на відміну від переважної більшості клінічних дисциплін, предметом терапевтичної стоматології є не тільки питання практично-прикладного характеру – лікування одонтопатології, патології тканин пародонта і слизової оболонки порожнини рота, а й теоретична складова, яка ініціює майбутнього лікаря до глибокого повсякденного мислительного процесу.

Проблеми в процесі навчання студентів-іноземців насамперед пов'язані з термінологічними відмінностями української системи стоматологічної освіти порівняно з установленими в інших країнах світу, що потребує особливого методологічного підходу. Він, на нашу думку, полягає в диференційованому викладенні тематичного матеріалу - теоретичної складової і складової практичного застосування (стоматологічних матеріалів, фармакологічних препаратів) - студентам різних країн з урахуванням місця їх майбутньої лікарської діяльності, з одночасним максимальним наближенням, якщо це можливо, до вітчизняних реалій, із підкресленням не тільки їхньої самобутності, а й переваг.

Не менш гостра проблема, яка обговорювалася раніше низкою авторів, - неможливість повноцінної участі англomовних студентів у клінічних розборах, що обмежує можливість усебічного оволодіння необхідними для подальшого навчання теоретичними знаннями і практичними навичками. У процесі вивчення дисципліни «Терапевтична стоматологія» студент має повноцінно провести загальний клінічний стоматологічний огляд терапевтичного пацієнта згідно з етапами діагностичного процесу з подальшим детальним аналізом отриманих даних та їх синтезом із результатами додаткових методів обстеження. Для студента, який володіє лише англійською мовою, таке заняття значною мірою втрачає сенс, оскільки основні знання і практичні навички, які потрібно опанувати, виявляються малодоступними для студента через мовний бар'єр. Таким чином, заняття зводиться до усного розбору модельованих ситуаційних задач, що йде в розріз із методичними рекомендаціями та знижує результативність освітнього процесу в цілому і діагностичного зокрема. Останнє положення обґрунтовує доцільність комунікативного вивчення іноземної медичної термінології як цілого, яке складається зі взаємопов'язаних компонентів: комунікативних умінь, виховання тих, хто вивчає мову, їх розвиток засобами іноземної мови, формування й удосконалення загальнонавчальних і спеціальних (професійних практичних) навичок. У контексті нашого дослідження варто зазначити, що поняття «стратегічна компетенція» як компонент комунікативної компетентності справедливо вважається на сьогодні поряд з іншими її складовими теоретичним фундаментом та забезпечується фундаментальними дисциплінами і розумінням їхнього клінічного значення на перспективу.

У контексті сучасного підходу до медичної англomовної освіти викладачу слід мати на увазі, що вибір стратегії залежить як від виду комунікативної мовленнєвої діяльності, так і від етапів, які лежать у основі методики прове-

дення заняття: висвітлення клінічної актуальності теоретичного питання, виконання, оцінювання результатів і корекція викладачем із максимальним акцентом на прикладному значенні. Сучасні дослідження [4] доводять, що саме достатньо розвинута стратегічна компетенція дозволяє студенту-іноземцю впоратися з неочікуваними в пізнавальному чи психологічному планах проблемами в процесі непередбаченого мовлення, коли можливість скористатися готовими рішеннями вкрай обмежена.

Якщо викладач націлює свою роботу на збагачення комунікативного потенціалу студентів, розширення їхньої термінологічної та клінічної компетенції, то він має спрямовувати їхні зусилля на розвиток стратегій оволодіння практичними навичками вже на перших курсах навчання. Стратегії досягнення мети (оволодіння високим рівнем теоретичних знань і практичних навичок) формуються і вдосконалюються під час дискусії.

До стратегій досягнення, які слід формувати в студентів із метою успішного розв'язання майбутніх професійних проблем, належать насамперед стратегії взаємовідношень «студент-викладач», які є за своїм характером зверненням по допомогу, розподілом ролей, досягненням консенсусу.

Викладачу важливо усвідомити те, що на сучасному етапі розробки теорії комунікативної компетентності поняття стратегічної компетенції в медичній освіті розвивається двома напрямками – комунікативних і навчальних стратегій. Комунікативні стратегії мають на меті цілеспрямоване подолання проблем у спілкуванні, навчальні виступають знаряддям оволодіння предметом у цілому. Тому ми розглядаємо навчальні стратегії як ширше поняття й акцентуємо увагу на тому, що використання комунікативних стратегій сприяє розвитку навчальних стратегій. Чільне місце в змісті цієї методики відводиться різноплановим навичкам самоконтролю, в основі яких лежать високий ступінь концентрації уваги, напружена інтелектуальна активність, зосередженість студента.

Висновок. Отже, стратегічні комунікації - важливий компонент комунікативної компетентності, належне формування якої забезпечує рівень соціальної адаптації студентів-іноземців на практичних заняттях, створює передумови оптимізації якості медичної освіти в цілому і стоматологічної зокрема.

Список використаної літератури

1. Безрукова В. С. Мобильность системы образования / В. С. Безрукова. – Екатеринбург, 1997. – 194 с.
2. Дискусія в науково-технічній пропаганді і активному навчанні. – М.: Медицина, 1990. – С. 4-6.
3. Крижко В.В. Антологія аксіологічної парадигми освіти: [навч. посібник] / Н.В. Крижко. – К.: Освіта України, 2005. – 440 с.
4. Мерзлякова Н.С. Профессиональная мобильность студента университета в контексте поликультурного образования / Н.С. Мерзлякова // Вестник Башкирского университета. – 2009. – № 3. – С.1007-1010.

ЗНАЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА У ВИВЧЕННІ ПАТОМОРФОЛОГІЇ

Гасюк А.П., Ройко Н.В., Филенко Б.М., Проскурня С.А., Волобуєв М.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Викладено сучасні погляди на вдосконалення вмінь і навичок самостійної роботи студентів та формування спеціалістів, здатних до творчої діяльності. Автори акцентують увагу на тому, що правильна організація самостійної роботи студентів дає можливість покращити теоретичну підготовку, вдосконалити практичні навички, розвивати клінічне мислення і вміння працювати.

Ключові слова: патоморфологія, самостійна робота студента.

Вища медична школа покликана готувати спеціалістів, здатних до самостійної творчої діяльності. Структура навчального процесу спрямована розвивати в студентів активність і ділову якість, озброювати їх глибокими знаннями і, що найважливіше, виховувати здатність до творчого мислення і самостійної діяльності.

Велике значення має самостійність студентів у вивченні спеціальних наук, від опанування яких залежить успішне формування професійної спрямованості, підготовки високоосвічених і високоідейних спеціалістів, здатних органічно поєднувати наукові знання з практичною діяльністю. Особливо це стосується патоморфології, яка забезпечує засвоєння основ медичних знань лікаря будь-якої спеціальності [1; 2].

Співробітники кафедри патологічної анатомії з секційним курсом ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» приділяють значну увагу вдосконаленню форм, методів і засобів навчання на практичних заняттях та під час самостійної роботи студентів. Тільки чітка організація самостійної роботи студентів забезпечує високий рівень знань і вмінь студентів, якість їхньої професійної підготовки [3]. Адже самостійна робота студентів – це вся робота з оволодіння науковими знаннями і практичними навичками, активна розумова діяльність в усіх формах навчального процесу.

Як відомо, форми знань, що опановуються під час самостійної роботи студентів, залежать від навчальної дисципліни. На фундаментальних кафедрах, до яких належить і патологічна анатомія, такими формами є лабораторні, практичні заняття, проведення дослідів, вивчення макро- і мікропрепаратів з їх описанням та ін.

Самостійна робота з патологічної анатомії - це така форма організації навчальної і практичної діяльності студентів, за якої під контролем викладача чи його консультування студенти самостійно здійснюють послідовний цикл навчальних дій, спрямованих на засвоєння відповідного матеріалу або формування практичних умінь. Самостійна робота студентів сприяє виробленню звички систематично і з максимальною продуктивністю працювати у відведений для занять час.

Необхідно підкреслити такий аспект самостійної роботи студентів як індивідуалізація. Правильно організована самостійна діяльність приводить роботу студентів у відповідність із їхніми індивідуальними можливостями. Індивідуальні форми організації самостійної роботи різних рівнів складності вимагають різної повноти знань, різноманітних розумових і практичних дій, мають більше освітніх можливостей порівняно зі звичайними завданнями. Ди-